

KURATORIUM OŚWIATY
W KRAKOWIE

MAŁOPOLSKI KONKURS CHEMICZNY dla uczniów szkół podstawowych

Etap Rejonowy

14 grudnia 2021 r.

Materiały dla nauczycieli

Rozwiązania zadań wraz z punktacją

Uwagi ogólne:

- Za odpowiedzi/rozwiązania można przyznawać jedynie całkowite liczby punktów.
- Za prawidłowe rozwiązanie zadań rachunkowych inną metodą niż opisana w schemacie należy przyznać maksymalną liczbę punktów.
- Jeżeli za rozwiązanie zadania rachunkowego uczeń może uzyskać maksymalnie **2 pkt**, to stosuje się następujący sposób oceniania:
2 pkt – zastosowanie poprawnej metody rozwiązania, prawidłowe wykonanie obliczeń oraz podanie wyniku z właściwą jednostką;
1 pkt – zastosowanie poprawnej metody, ale: popełnienie błędów rachunkowych; podanie wielkości mianowanej bez jednostki lub z niepoprawną jednostką;
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.
- Brak strzałek: $\uparrow$, $\downarrow$ w równaniach reakcji nie powoduje utraty punktów.
- Równania reakcji uznaje się za poprawne zarówno w przypadku pojawienia się w nich znaku równości (=), jak i strzałki ($\rightarrow$).
- W przypadku pozostawienia przez ucznia dwóch odpowiedzi lub dwóch sposobów rozwiązania – poprawnego i błędnego – nie przyznaje się punktów
- Jeżeli w zamieszczonym niżej szczegółowym schemacie oceniania jakiś fragment opisu obserwacji lub wyjaśnienia jest ujęty w nawias, to element w nim zawarty nie jest wymagany w odpowiedzi ucznia (ale jeśli się pojawi, to musi być poprawny).

ROZWIĄZANIA ZADAŃ I SCHEMAT OCENIANIA

Przewidywana odpowiedź							Punktacja	Suma punktów
ZADANIE I (15 punktów)								
1	Liczba atomowa	Numer okresu	Numer grupy	Liczba protonów w jądrze	Liczba elektronów w atomie	Liczba elektronów walencyjnych	1	1
	7	2	15	7	7	5		
2	a) $\text{N}\equiv\text{N}$						1	2
	b) małą						1	
3	a) bezbarwny , bezwonny , mała						1	3
	b) <i>Przykładowe rozwiązanie:</i> $V_{\text{zbiornika}} = 8 \text{ m} \times 5 \text{ m} \times 3 \text{ m} = 120 \text{ m}^3$ $V_{\text{azotu}} = 0,78 \times 120 \text{ m}^3 = \mathbf{93,6 \text{ m}^3}$						2	
4	<i>Przykładowe rozwiązanie:</i> $m_{\text{azotu}} = V \times d = 2000 \text{ dm}^3 \times 1,25 \text{ g/dm}^3 = 2500 \text{ g} = \mathbf{2,5 \text{ kg}}$						1	1
5	NaNO_3						1	2
	85 u						1	
6	Wzór sumaryczny związku			Nazwa systematyczna związku			Za 3 poprawne uzupełnienia – 2 Za 2 poprawne uzupełnienia – 1	2
	N_2O_3			tlenek azotu(III)				
	NO_2			tlenek azotu(IV)				
	N_2O			tlenek azotu(I)				
7	Numery probówek: 3, 4						1	1
8	1–F, 2–F, 3–P						1	1
9	1. $\text{N}_2\text{O}_5 + \text{Na}_2\text{O} \rightarrow \mathbf{2 \text{ NaNO}_3}$						1	2
	2. $\text{NO} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow$ reakcja nie zachodzi						1	

ZADANIE II (15 punktów)						
1	Mg₃(PO₄)₂, CaCO₃, AgNO₃				1	1
2	a) Numer probówki: 4				1	6
	b) Ag⁺ + Cl⁻ → AgCl (↓)				1	
	c) Numer probówki: 3 Wzór sumaryczny: H₂S				1 1	
	d) Numer probówki: 4 Równanie reakcji: H⁺ + OH⁻ → H₂O				1 1	
3	C				1	1
4		1.	2.	3.	1	1
		C	A	B		
5	a) Numer probówki 1				1	4
	b) 1. CuCO₃ + 2 HCl → CuCl₂ + CO₂(↑) + H₂O				1	
	2. CuO + 2 HCl → CuCl₂ + H₂O				1	
	3. Cu(OH)₂ + 2 HCl → CuCl₂ + 2 H₂O				1	
6	Al₂(SO₄)₃				1	2
	siarczan(VI) glinu				1	
ZADANIE III (15 punktów)						
1	a) (anion) wodorowęglanowy				1	3
	b) Ca(HCO₃)₂ wodorowęglan wapnia				1 1	
2	B				1	1
3	Probówka nr 1: Zn(NO₃)₂				1	3
	Probówka nr 2: Mg(NO₃)₂				1	
	Probówka nr 3: KNO₃				1	
4	a) Probówka nr 1: zasadowy Probówka nr 2: kwasowy				1 1	4
	b) Probówka nr 1: Ca(OH)₂ → Ca²⁺ + 2 OH⁻ Probówka nr 2: HNO₃ → H⁺ + NO₃⁻				1 1	

5	a) NH_4Cl	1	3
	b) <i>zasadowym</i>	1	
	c) dobrze rozpuszczalna, solnego	1	
6	<i>o charakterystycznym zapachu, syntezy, dobrze</i>	1	1
ZADANIE IV (15 punktów)			
1	1–F, 2–F, 3–P, 4–F	Za 4 poprawne odpowiedzi – 2 Za 3 poprawne odpowiedzi – 1 Za 2 lub mniej poprawnych odpowiedzi – 0	2
2	a) amfoteryczny	1	5
	b) Probówka nr 1: $\text{Al}(\text{OH})_3 + 3 \text{NaOH} \rightarrow \text{Na}_3[\text{Al}(\text{OH})_6]$ <i>lub</i> $\text{Al}(\text{OH})_3 + \text{NaOH} \rightarrow \text{Na}[\text{Al}(\text{OH})_4]$ Probówka nr 2: $\text{Al}(\text{OH})_3 + 3 \text{H}^+ \rightarrow \text{Al}^{3+} + 3 \text{H}_2\text{O}$	1	
	c) heksahydroksoglinian sodu ($\text{Na}_3[\text{Al}(\text{OH})_6]$) <i>lub</i> tetrahydroksoglinian sodu ($\text{Na}[\text{Al}(\text{OH})_4]$)	1	
	d) KOH, Ba(OH)₂, NaOH	1	
3	<i>Przykładowe rozwiązanie:</i> $62 \text{ u} - 100\%$ $\underline{\quad y - 77,42\%}$ $y = 48 \text{ u}$ $48 \text{ u} : 16 \text{ u} = 3$ $m_Y = 62 \text{ u} - (3 \cdot 1 \text{ u} + 3 \cdot 16 \text{ u}) = 11 \text{ u}$ Wzór sumaryczny kwasu: H₃BO₃	2	2

4	<p><i>Przykładowe rozwiązanie:</i></p> <p>100 g roztworu — 10 g CaCl₂ 200 g — x x = 20 g CaCl₂</p> <p>100 g roztworu — 2 g CaCl₂ y — 20 g y = 1000 g roztworu</p> <p>m_{wody} = 1000 g – 200 g = 800 g</p> <p>m_{roztworu10%} : m_{wody} = 200 g : 800 g = 1 : 4</p>	2	2
5	<p><i>Przykładowe rozwiązanie:</i></p> <p>Fe_xS_y</p> $\frac{56x}{32y} = \frac{7}{6}$ $\frac{x}{y} = \frac{2}{3}$ <p>Wzór siarczku: Fe₂S₃</p>	2	2
6	<p><i>Przykładowe rozwiązanie:</i></p> <p>%Pb = 50% %Bi + %Sn = 50%</p> <p>m_{Pb} = 0,5 x 360 g = 180 g</p> <p>m_{Bi} + m_{Sn} = 180 g</p> <p>m_{Bi} : m_{Sn} = 3 : 1 → m_{Bi} = 3 m_{Sn}</p> <p>m_{Bi} = 3 x 45 g = 135 g</p> <p>m_{Sn} = 45 g</p>	2	2
Łącznie			60 pkt